

საბჭოთა სამართლებრივი საკითხები

საბჭოთა კავშირის და საზოგადოების სამართლებრივი საკითხები

№ 37 (47), საშუალო, 7 ნომერი, 1944 წ. იანვარი 1 მხ.

გაუმარჯოს XXVII წლისთვის დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის, რომელმაც დაამხო იმპერიალიზმის ძალა-უფლება ჩვენს ქვეყანაში და შექმნა მძლავრი საბჭოთა სახელმწიფო—სსრ კავშირის საღებო თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის საფუძველი, ხალხთა ნებისმიერი მშვიდობიანობის ბურჯი!

დღის წესრიგით, სტალინის წინამძღოლობით—წინ, ჰიტლერული გერმანიის საბოლოო განადგურებისათვის, ჩვენი სამართლებრივი საკითხის სრული გამარჯვებისათვის!

დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის XXVII წლისთვის თავდაცვის სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარის

ახსენაბ ი. ბ. სტალინის მოხსენება

მშრომელთა დავებების მოსაგებების საბჭოს სახელით სხროვაზე ქ. მოსკოვის კარგი და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებთან ერთად 1944 წ. 6 ნოემბერს

ახსენაბო!
დღეს საბჭოთა ადამიანები დღესასწაულობენ ჩვენს ქვეყანაში საბჭოთა რევოლუციის გამარჯვების XXVII წლისთვის.

ჩვენი ქვეყანა მეოთხედ ეგებება საბჭოთა რევოლუციის წლისთვის გერმანელ ფაშისტ დამპყრობთა წინააღმდეგ სამამულო ომის პირობებში.

ეს, რა თქმა უნდა, იმას არ ნიშნავს, რომ ომის მეოთხედ წელი თავისი შედეგებით არ განსხვავდება ომის წინა სამი წლისაგან. პირიქით, მათ შორის ძირფესვიანი განსხვავებაა. თუ ომის წინა ორი წელი გერმანიის ჯარების შემოტებისა და ჩვენი ქვეყნის სიღრმეში მათი წინსვლის წლები იყო, როცა წითელი არმია იძულებული იყო თავდაცვითი ბრძოლები ეწარმოებინა, ხოლო ომის მესამე წელი ჩვენს ფრონტზე ძირფესვიანი გარდატეხის წელი იყო, როცა წითელი არმია მძლავრი შეტევით ბრძოლები გააჩაღა, დაამარცხა გერმანელები მთელ

რიგ გადამწყვეტ ბრძოლებში, გასწინდა გერმანელთა ჯარებისაგან საბჭოთა მიწა-წყლის ორი მე-სამედი და აიძულა ისინი თავდაცვაზე გადასულიყვნენ, ამასთან წითელი არმია ჯერ კიდევ მარტო განაგრძობდა ომს გერმანელთა ჯარების წინააღმდეგ ისე რომ სერიოზული დახმარება არა ჰქონია მოკავშირეთა მხრივ, — ომის მეოთხედ წელი აღმოჩნდა გერმანელთა ჯარებზე საბჭოთა არმიებისა და ჩვენი მოკავშირეების არმიების გადამწყვეტ გამარჯვებათა წელი, როცა გერმანელები, რომელნიც ამჯერად იძულებული გახდნენ ორ ფრონტზე ეწარმოებინათ ომი, უკუგდებულ იქნენ გერმანიის საზღვრებამდე.

შედეგად, განვლილი წელი დამთავრდა საბჭოთა კავშირის, საფრანგეთის, ბელგიის, შუა იტალიის ფარგლებიდან გერმანელთა ჯარების განდევნით და გერმანიის ტერიტორიაზე საომარი მოქმედების გადატანით.

1. გერმანიის ორი უკონგის პარუსი

წითელი არმიის გადამწყვეტი წარმატებანი წელს და საბჭოთა მიწა-წყლის ფარგლებიდან გერმანელთა განდევნა წინასწარ გადაწყვიტა გერმანელთა ჯარების წინააღმდეგ ჩვენი ჯარების მთელმა რიგმა განაგრძო უფლები დარტყმები, რომლებიც ჯერ კიდევ ამა წლის იანვარში დაიწყო და შემდეგ მთელი საანგარიშო წლის მანძილზე გააჩაღა.

პირველი დარტყმა ჩვენი ჯარების მიერ მიყენებულ იქნა ამა წლის იანვარში ლენინგრადთან და ნოვოროდთან, როცა წითელმა არმიამ დაამხმარა გერმანელთა ხანგრძლივი თავდაცვა და უკუგდო ისინი ბალტიისპირეთში. ამ დარტყმის შედეგი იყო ლენინგრადის ოლქის განთავისუფლება.

მეორე დარტყმა მიყენებულ იქნა ამა წლის თებერვალ-მარტოში ბუღე, როცა წითელმა არმიამ განაადგურა გერმანელთა ჯარები და დნებრს გაღმა გარეკა ისინი. ამ დარტყმის შედეგად მარჯვენა ნაპირის უკრაინა განთავისუფლებულ იქნა გერმანელ ფაშისტ დამპყრობთაგან.

მესამე დარტყმა მიყენებულ იქნა ამა წლის აპრილ-მაისში ყირიმის რაიონში, როცა გერმანელთა ჯარები გადაყრილ იქნენ შავ ზღვაში. ამ დარტყმის შედეგად გერმანელთა ულლისაგან განთავისუფლებულ იქნა ყირიმი და ოდესა.

მეოთხე დარტყმა მიყენებულ იქნა ამა წლის ივნისში კარელიის რაიონში, როცა წითელმა არმიამ დაამარცხა ფინეთის ჯარები, გაათავისუფლა ვიბორგი და პეტროზავოდსკი და უკუგდო ფინელები ფინეთის სიღრმეში. ამ დარტყმის შედეგი იყო კარელია-ფინეთის საბჭოთა რესპუბლიკის უმეტესი ნაწილის განთავისუფლება.

მესამე დარტყმა მიყენებულ იქნა ამა წლის ივლისის ივნის-ივლისში, როცა წითელმა არმიამ სასტიკად დაამარცხა გერმანიის ჯარები ვიტებს-კოან, ბობრუსკთან, მოგილიოვთან და თავისი დარტყმა დაამთავრა გერმანელთა 30 დივიზიის გარშემოტყმით მინსკთან. ამ დარტყმის შედეგად ჩვენმა ჯარებმა: ა) სახსებთი გაათავისუფლეს ბელორუსიის სხპოთა რესპუბლიკა; ბ) მიადგნენ ვისლას და გაათავისუფლეს ჩვენი მოკავშირე პოლონეთის მნიშვნელოვანი ნაწილი; გ) მიადგნენ ნემანს და გაათავისუფლეს ლიტვის საბჭოთა რესპუბლიკის უმეტესი ნაწილი; დ) გადალახეს ნემანი და მიადგნენ გერმანიის საზღვრებს.

მეექვსე დარტყმა მიყენებულ იქნა ამა წლის ივლის-აგვისტოში დასავლეთ უკრაინის რაიონში, როცა წითელმა არმიამ დაამარცხა გერმანელთა ჯარები ლვოვთან და გარეკა ისინი სანსა და ვისლას გაღმა. ამ დარტყმის შედეგად: ა) განთავისუფლებულ იქნა დასავლეთი უკრაინა; ბ) ჩვენმა ჯარებმა ვისლა გადალახეს და ვისლას გაღმა შექმნეს მძლავრი პლაცდარმი სანდომირის დასავლეთით.

მეშვიდე დარტყმა მიყენებულ იქნა ამა წლის აგვისტოში კიშინიოვ-იასის რაიონში, როცა ჩვენმა ჯარებმა სასტიკად დაამარცხეს გერმანელი რუმინელი ჯარები და თავიანთი დარტყმა დაამთავრეს კიშინიოვთან გერმანელთა 22 დივიზიის გარემოცვით, რუმინელთა დივიზიები რომ არ ვინაგარიშოთ. ამ დარტყმის შედეგად: ა) განთავისუფლებულ იქნა მოლდავიის საბჭოთა რესპუბლიკა; ბ) მწყობრიდან გამოყვანილ იქნა გერმანიის მოკავშირე — რუმინეთი, რომელმაც ომი გამოუცხადა გერმანიასა და უნგრეთს; გ) მწყობრიდან გამოყვანილ იქნა გერმანიის მოკავშირე — ბულგარეთი, რომელმაც აგრეთვე ომი გამოუცხადა გერმანიას; დ) ჩვენს ჯარებს გზა გაუხსნათ უნგრეთისაკენ, გერმანიის უკანასკნელი მოკავშირისაკენ ევროპაში; ე) შეიქმნა შესაძლებლობა დახმარების ხელი გაგვიწყოლებინა ჩვენი მოკავშირე იუგოსლავიისათვის გერმანელ დამპყრობთა წინააღმდეგ.

მეგრე დარტყმა მიყენებულ იქნა ამა წლის სექტემბერ-ოქტომბერში ბალტიისპირეთში, როცა წითელმა არმიამ დაამარცხა გერმანელთა ჯარები ტალინთან და რიგსთან და განდევნა ისინი ბალტიისპირეთიდან. ამ დარტყმის შედეგად: ა) განთავისუფლებულ იქნა ესტონეთის საბჭოთა რესპუბლიკა; ბ) განთავისუფლებულ იქნა ლატვიის საბჭოთა რესპუბლიკის უმეტესი ნაწილი; გ) მწყობრიდან გამოყვანილ იქნა გერმანიის მოკავშირე-ფინეთი, რომელმაც ომი გამოუცხადა გერმანიას; დ) გერმანიის 30-ზე მეტი დივიზია პრუსიის მოწყვეტილი და მარწუსში მომწყვედებული აღმოჩნდა ტუკუმსსა და ლბაბას შუა მდებარე რაიონში, სადაც მათ ახლა საბოლოოდ მუსსრავენ ჩვენი ჯარები. (სანდომირის ტაში).

ამა წლის ოქტომბერში დაიწყო ჩვენი ჯარების მეტრე დარტყმა უნგრეთის რაიონში მდინარეებს ტისასა და დუნაის შუა. ამ დარტყმის მიზანია ომიდან უნგრეთის გამოყვანა და გერმანიის წინააღმდეგ მისი მიბრუნება. ამ ჯერ კიდევ დაუშთავრებელი დარტყმის შედეგად: ა) ჩვენმა ჯარებმა პირდაპირი დახმარება გაუწიეს ჩვენს მოკავშირე იუგოსლავიის გერმანელთა განდევნისა და ბელგრადის განთავისუფლების საქმეში; ბ) ჩვენს ჯარებს შესაძლებლობა მიეცათ გადალახათ კარპატების ქედი და დახმარების ხელი გაეწოდებინათ ჩვენი მოკავშირე ჩეხოსლოვაკიის რესპუბლიკისათვის, რომლის ტერიტორიის ნაწილს უკვე განთავისუფლებულია გერმანელ დამპყრობთაგან.

დასასრულ, ამა წლის ოქტომბრის დამლევს განხორციელებულ იქნა დარტყმა გერმანიის ჯარების წინააღმდეგ ჩრდილოეთ ფინეთში, როცა გერმანიის ჯარები გარეკილ იქნენ ჰეინგის რაიონიდან და ჩვენი ჯარები, სვედენდნენ რა გერმანელებს, ჩვენი მოკავშირე ნორვეგიის ფარგლებში შევიდნენ. (ტაში).

მე არ მოწყავს ციფობრივი მონაცემები იმის შესახებ, თუ რა ზარალი მოუვიდა მოწინააღმდეგეს მოკლულთა და ტყვეთა სახით ამ ოპერაციების შედეგად, ქვეყნების, ტანკების, თვითმფრინავების, ყუმბარების, ტყვიამფრკვევებისა და ა. შ. რაოდენობის შესახებ, რომლებიც ხელთ იდგენ ჩვენმა ჯარებმა. ეს მონაცემები თქვეთვის, ალბათ, ცნობილია საბჭოთა საინფორმაციო ბიუროს ცნობების მიხედვით.

ასეთია წითელი არმიის ძირითადი ოპერაციები განვლილი წლის მანძილზე, რომლებსაც შედეგად მოჰყვა ჩვენი ქვეყნის ფარგლებიდან გერმანელთა ჯარების განდევნა.

ამ ოპერაციების შედეგად დამარცხებულ და მწყობრიდან გამოყვანილ იქნა გერმანელთა და მათი მოკავშირეთა 120-მდე დივიზია. ნაცვლად 257 დივიზიისა, რომლებიც ჩვენი ფრონტის წინააღმდეგ იდგნენ შარშან და რომელთაგან 207 დივიზია გერმანელებისა იყო, ახლა ჩვენი ფრონტის წინააღმდეგ ყველა „ბრტალიური“ და „ზეტოტალიური“ მობილიზაციების შემდეგ დგას სულ 204 გერმანელთა და უნგრეთთა დივიზია, რომელთაგან გერმანელთა დივიზიებია სულ ბევრი 180.

უნდა ვაღიაროთ, რომ ახლანდელ ომში ჰიტლერული გერმანია და მისი ფაშისტური არმია უფრო მძლავრი, ვერატი და გამოცდილი მოწინააღმდეგე აღმოჩნდა, ვიდრე გერმანია და მისი არმია ყველა წინააღმდეგ ომში. ამას უნდა დავამატოთ, რომ გერმანელთა მთავარი გამაყენებინათ ამ ომში თითქმის მთელი ევროპის საწარმოო ძალები და თავიანთ ვასალურ სახელმწიფოთა საკმაოდ მნიშვნელოვანი არმიები. და თუ, მიუხედავად ომის წარმოების ამ პირობებისა, რომლებიც გერმანიისათვის

საბჭოთა კავშირის მარშალს ი. ბ. სტალინს გადაეცა ორდენი „გამარჯვება“

სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე ამ. მ. ი. კალინინმა გუშინ, 5 ნოემბერს, ორდენი „გამარჯვება“ გადასცა საბჭოთა კავშირის მარშალს იოსებ ბესარიონის-ძე სტალინს, რომელიც დაჯილდოებულია განსაკუთრებული დამსახურებისათვის წითელი არმიის იმ შეტევით ოპერაციების ორგანიზებისა და ჩატარების საქმეში, რომლებმაც გამოიწვიეს გერმანიის არმიის უდიდესი დამარცხება და მდგომარეობის ძირფესვიანად შეცვლა წითელი არმიის სასარგებლოდ გერმანელ ფაშისტ დამპყრობთა წინააღმდეგ ბრძოლის ფრონტზე.

ამავე დროს საბჭოთა კავშირის მარშალს იოსებ ბესარიონის-ძე სტალინს გენერლების, ოფიცერებისა და ზევალიანი სამსახურის სერჟანტთა შემადგენლობის ორდენებითა და მედლებით დაჯილდოების შესახებ სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის 1944 წლის 4 ივნისის ბრძანებულების შესაბამისად წითელი არმიის ნაწილობრივად გადარცხილი წითელი დროშის ორდენი.

ხელსაყრელი იყო, იგი მაინც გარდუვალი დაღუპვის პირას აღმოჩნდა, ეს იმით უნდა აიხსნას, რომ გერმანიის მთავარი მოწინააღმდეგე — საბჭოთა კავშირი ჰიტლერულ გერმანიას უფრო ძლიერი გამოადა. (მეშხარე ტაში).

ჰიტლერული გერმანიის წინააღმდეგ ომში გასული წლის მანძილზე ახალ მომენტად უნდა ჩაითვალოს ის ფაქტი, რომ წითელი არმია ამ წელს თავის ოპერაციებს გერმანელთა ჯარების წინააღმდეგ მარტო კი არ ეწეოდა, როგორც ეს წინა წლებში იყო, არამედ ჩვენი მოკავშირეების ჯარებთან ერთად. თეირანის კონფერენციას ამაოდ არ ჩაუვლია. თეირანის კონფერენციის გადაწყვეტილებამ გერმანიის წინააღმდეგ დასავლეთიდან, აღმოსავლეთიდან და სამხრეთიდან ერთობლივი დარტყმის შესახებ განსაკუთრებული სიზუსტით იწყო განხორციელება. საბჭოთა კავშირ-გერმანიის ფრონტზე წითელი არმიის ზაფხულის ოპერაციებთან ერთდროულად მოკავშირეთა ჯარებმა დაიწყეს შეტრა საფრანგეთში და მოაწყეს მძლავრი შეტევითი ოპერაციები, რომლებმაც აიძულეს ჰიტლერული გერმანია ორ ფრონტზე ეწარმოებინა ომი. ჩვენი მოკავშირეების ჯარებმა და ფლოტმა მოაწყეს ორგანიზებული ღონისძიება და მასშტაბის მხრივ ისტორიაში უმაღალითა მასობრივი სადესანტო ოპერაცია საფრანგეთის სანაპიროზე და ოსტატურად დახსილეს გერმანელთა სიმაგრეები.

ამრიგად, გერმანია ორი ფრონტის მარწუსში მომწყვედებული აღმოჩნდა.

როგორც მოსალოდნელი იყო, მტერმა ვერ გაუძლო წითელი არმიისა და მოკავშირეთა ჯარების ერთობლივ დარტყმებს. მტრის წინააღმდეგობა გატეხილ იქნა, მისი ჯარები მოკლე ვადაში განდევნილ იქნენ შუა იტალიის, საფრანგეთის, ბელგიის, საბჭოთა კავშირის ფარგლებიდან. მტერი უკუგდებულ იქნა გერმანიის საზღვრებამდე.

სავსებით უეჭველია, რომ ევროპაში მეორე ფრონტის შეუქმნელად, რომელმაც გერმანელთა 75-მდე დივიზია მიიზიდა, ჩვენი ჯარები ასეთ მოკლე ვადაში ვერ შესძლებდნენ გერმანელთა ჯარების წინააღმდეგობის გატეხას და მათს განდევნას საბჭოთა კავშირის ფარგლებიდან. მაგრამ ასევე უეჭველია ისიც, რომ წითელი არმიის ამა წლის ზაფხულის მძლავრი შეტევითი ოპერაციების გარეშე, რომლებმაც გერმანელთა 200-მდე დივიზია მიიზიდა, ჩვენი მოკავშირეების ჯარები ვერ შესძლებდნენ ასე მალე გასწორებულენ გერმანელთა ჯარებს და განედევნათ ისინი შუა იტალიის, საფრანგეთის, ბელგიის ფარგლებიდან.

ამოცანა იმაში მდგომარეობს, რომ გერმანია მომავალშიც ორი ფრონტის მარწუსში ვიყოლიოთ. ეს არის გამარჯვების გასაღები.

2. საბჭოთა ხალხის დიდი გმირობა სსრკ-ში

თუ წითელმა არმიამ შესძლო წარმატებით შეე-

სრულდებინა თავისი მოვალეობა სამშობლოს წინა-

შე და განდევნა გერმანული საბჭოთა მიწა-წყლის

ფარგლებიდან, ეს მან იმის მეორედ განახლება

და განდევნა გერმანული საბჭოთა მიწა-წყლის

ფარგლებიდან, ეს მან იმის მეორედ განახლება

3. გერმანიის სანიტარული ჯარების განდევნა

განვლილი წელი იყო წელი გერმანიის საწინა-

წითელ არმიას მტერზე გამარჯვების მოპოვებაში.

სამუდამოდ შევა ისტორიაში შრომითი გმირო-

ბის, ისევე როგორც გერმანულ წიწვო მთების

სამუდამოდ შევა ისტორიაში შრომითი გმირო-

ბის, ისევე როგორც გერმანულ წიწვო მთების

სამუდამოდ შევა ისტორიაში შრომითი გმირო-

გერმანიის სანიტარული ჯარების განდევნა

განვლილი წელი იყო წელი გერმანიის საწინა-

არამედ ის, რომ ეს სხვადასხვაობა ასე ცოტაა და

რომ იგი, როგორც წესი, თითქმის ყოველთვის

სწუდება ხანი დიდი სახელმწიფოს ერთიანობისა და

საქმედების შეთანხმებულობის სულისკვეთებით.

გერმანიის სანიტარული ჯარების განდევნა

გერმანიის სანიტარული ჯარების განდევნა

განვლილი წელი იყო წელი გერმანიის საწინა-

როგორც თავდამსხმელი ერები, ჩვეულებრივ უფ-

რომ მომზადებული არიან ჯალმე ახალე უმსაქმ-

ვის, ვიდრე მშვიდობისმოყვარე ერები წინააღმდე-

გერმანიის სანიტარული ჯარების განდევნა

გერმანიის სანიტარული ჯარების განდევნა

განვლილი წელი იყო წელი გერმანიის საწინა-

